



VOGELWERKGROEP AMSTERDAM

Correcties en aanvullingen op

Broedvogels van het Oosterpark in de 20^e eeuw De Gierzwaluw jg. 40 (4), juni 2003

In juni 2003 verscheen de speciale uitgave van *De Gierzwaluw* over de broedvogels van het Oosterpark in de 20^e eeuw. Hierop kwamen veel reacties binnen. Ondanks alle zorgvuldigheid zijn er enkele fouten in het boekje geslopen, die hieronder worden rechtgezet. Tevens worden enkele van de meest recente ontwikkelingen besproken; de vogelbevolking van het park verandert continu, zoals dat al meer dan honderd jaar het geval is.

I. Correcties en aanvullingen

- p. 7,25 Heijmans moet zijn Heimans. Het gaat om de grote natuurkenner en Amsterdamse onderwijzer Eli Heimans (geboren 1861 Zwolle - overleden 1914 Gerolstein, Limburg), samen met Jac.P. Thijssse oprichter van het tijdschrift *De Levende Natuur* en schrijver van diverse natuureducatieve boeken.
- p. 15 In juni 1959 zag professor Voous een Alpengierzwaluw vliegen boven het Zoölogisch Museum. Abusievelijk nam ik aan dat de vogel dus boven het Oosterpark moet hebben gevlogen. Het museum was in die tijd echter gevestigd aan de Plantage Middenlaan; de vogel vloog boven het Wertheimpark. Het is mogelijk dat de Alpengierzwaluw ook boven het Oosterpark heeft gevlogen, maar hij is daar niet waargenomen. Aanvankelijk wilde ik deze soort helemaal niet opnemen, omdat het om een onbevestigde waarneming gaat. Het leek mij echter een leuke anekdote: hoewel de vogel is gezien door een vooraanstaand ornitholoog, werd de waarneming niet erkend; in het veld zijn alle vogelaars gelijk.
- p. 21 Uit waarnemingen van anderen blijkt dat de Torenvalk in het begin van de jaren '90 van de 20^e eeuw zeker een aantal jaren heeft gebroed in een toren van het Tropenmuseum. 1994 is waarschijnlijk het laatste jaar dat daar werd gebroed.
- p. 30 De waarneming van de Grote lijster (*Turdus viscivorus*) door Quené is de eerste geregistreerde waarneming van deze soort in Amsterdam.
- p. 46 Op de Checklist "Vogels van het Oosterpark" ontbreekt abusievelijk de Winterkoning (nr. 65). Kruisjes dienen te staan in alle kolommen.

II. Aanvullingen uit de 21^e eeuw

- p. 20 De Sperwer keerde in 2003 toch terug als broedvogel. De Sperwers nestelden dit jaar niet op de binnenplaats van het KIT, maar wel op het terrein van het museum. Slechts één jong vloog uit. Dit kleine legsel heeft waarschijnlijk niets te maken met de voedsel- of nestsituatie in en om het park. Het beeld past in de stedelijke trend van het broedsucces van de Sperwer. Het lijkt erop dat de sperwerpopulatie in Amsterdam zich stabiliseert na de explosieve groei - met grote legfels en veel jongen - rond de eeuwwisseling.
- p. 47 Aan de Checklist "Vogels van het Oosterpark" kunnen als losse waarneming drie soorten worden toegevoegd. In mei 2003 zingt een Rietzanger in het Oosterpark (Martijn Voorvelt). In juni 2003 werd voor het eerst de Scholekster waargenomen boven het park (Evert Pellenkoft). Op 4 februari 2004 wordt een Pestvogel gezien in de boomtop van de hoogste boom voor Hotel Arena (Izaak Quist). De vogel is ongeveer een kwartier aanwezig "om vervolgens als een vliegend schilderijtje weg te komen richting het zuidwesten". Tevens kunnen deze drie toegevoegd worden aan het lijstje soorten met slechts één waarneming in het Oosterpark.
Het aantal waargenomen soorten in het Oosterpark wordt hiermee 123.

Op de achterzijde van dit blad staat een lijst met vogelsoorten die sinds 1990 in het Oosterpark zijn waargenomen, maar er zeker niet gebroed hebben. Achter de soortnaam staat kort de status van de soort in het Oosterpark. Deze lijst pretendeert niet volledig te zijn voor wat betreft de waarnemingen. Het is een aanvulling op het hoofdartikel en geeft een aardig beeld van de 'andere' vogels die buiten het broedseizoen gezien kunnen worden in het Oosterpark.

Jip Louwe Kooijmans, februari 2004

Status van niet-broedvogels in het Oosterpark 1990 - februari 2004

Fuut	enkele waarnemingen
Aalscholver	gehele jaar aanwezig
Kwak	enkele waarnemingen, waarschijnlijk uitsluitend vrij vliegende vogels uit Artis
Lepelaar	enkele waarnemingen van overvliegende exemplaren
Ooievaar	toenemend aantal waarnemingen
Knobbelzwaan	regelmatig aanwezig
Grauwe Gans	uitsluitend waarnemingen van overvliegende groepen
Toendrarietgans	15 februari 2001: 170 ex. & 30 ex. overvliegend
Kolgans	enkele waarnemingen van overvliegende groepen
Brandgans	waarnemingen van overvliegende groepen, 1 ex. t.p. vanaf januari 2003
Wintertaling	1 waarneming: 19 februari 1994
Krakeend	1 man februari 1996; paartje zomer 2002
Pijlstaart	1 waarneming: 1 vrouwtje 11 januari 2002
Slobeend	onregelmatig aanwezig, o.a. 19 mannetjes op 26 januari 1997
Kuifeend	jaarlijks wintergast, ook zomerwaarnemingen
Tafeleend	jaarlijks wintergast
Grote Zaagbek	1 waarneming: 1 vrouwtje februari 1996
Havik	enkele waarnemingen. o.a. 1 adult vrouwtje t.p. juni 2000
Buizerd	meerdere waarnemingen van overvliegende ex.
Boomvalk	jaarlijks waarnemingen
Slechtvalk	tenminste 2 waarnemingen
Kievit	uitsluitend waarnemingen van overvliegende ex.
Scholekster	1 waarneming: juni 2003
Houtsnip	bijna jaarlijks waarnemingen, vooral in het najaar; 2 voorjaarswaarnemingen
Kokmeeuw	gehele jaar aanwezig
Zilvermeeuw	gehele jaar aanwezig
Pontische Meeuw	1 waarneming: 1 maart 2000
Kleine Mantelmeeuw	zomergast van maart t/m oktober
Grote Mantelmeeuw	enkele waarnemingen
Stormmeeuw	vrijwel gehele jaar aanwezig, geen waarnemingen in juni en juli
Visdief	jaarlijks waarnemingen van individuen jagend boven de vijver
Koekoek	tenminste 2 waarnemingen
Boerenwaluw	jaarlijks waarnemingen van overvliegende exemplaren
Huiswaluw	enkele waarnemingen van overvliegende exemplaren
Witte Kwikstaart	enkele waarnemingen ter plaatse
Grote Gele Kwikstaart	waarschijnlijk jaarlijks wintergast
Pestvogel	1 waarneming: 4 februari 2004
Zwarte Roodstaart	enkele waarnemingen
Kramsvogel	wintergast
Koperwiek	wintergast, o.a. 45 ex. maart 1998
Kleine Karekiet	enkele waarnemingen
Rietzanger	1 waarneming: mei 2003
Tuinfluit	tenminste 2 waarnemingen
Braamsluiper	enkele waarnemingen, zowel uit voorjaar als najaar
Bladkoning	5 & 6 oktober 1999
Goudhaantje	jaarlijks wintergast
Vuurgoudhaantje	wintergast in sterk wisselend aantal
Bonte Vliegenvanger	enkele waarnemingen, zowel uit voorjaar als najaar
Kuifmees	enkele waarnemingen in 2000
Zwarte Mees	enkele waarnemingen, o.a. 17 ex. 28 september - 8 oktober 1996
Wielewaal	1 waarneming: zingend mannetje 13 mei 2000
Raaf	1 waarneming: 10 februari 1993
Keep	1 waarneming: paartje 10 april 1996
Appelvink	tenminste 2 waarnemingen
Kleine Barmsijs	enkele waarnemingen, o.a. groep van 22 ex. 15 januari 1997
Sijs	enkele waarnemingen, o.a. groep van 11 ex. 1 maart 1997